

Uluslararası mutluluk farklılıkları

ABDULLAH BARUT^{1*}

Özet

Gelir farklılıkları, uluslararası refah düzeylerindeki değişkenliğin temel nedenlerinden biridir. Birçok çalışmada, bir ülkenin gelir düzeyinin artmasıyla refah ve gelişmişlik düzeylerinin de yükseldiğini göstermektedir. Bu bağlamda, bireylerin yaşam doyumları üzerindeki etkisiyle toplum genelinde bir yansıması söz konusu olmaktadır. Amaç ne kadar sosyal yardımlar ve bunları finanse etmek için gereken vergiler, gelir düzeylerini ve eşitsizlikleri etkiler. farklı yaş grupları. Piyasa gelir modellerinin etkisini göstermek için mikro veri ve mikro simülasyon modelleri arasında gelir dağılımına ilişkin hane yapıları ve sosyal koruma önlemleri farklı yaş grupları arasındadır. Bu modellemeler, 1990'ların sonlarından bu yana toplanan verilere dayanmaktadır. Birçok ülkede, yaşlı bireyler arasında nüfusa göre düşük gelir oranlarının genel olarak daha yüksek olduğu gözlenmektedir. Bununla birlikte, ülkeler arası kanıtlar, sosyal dengeyi yeniden sağlamak için gelir dağılımı hedeflerinden taviz vermeden sosyal koruma harcamalarının yapılandırılabilceğini ortaya koymaktadır. Ulusun ekonomik ve sosyal kalkınması ve politikasının temel amacı olmalıdır. Ancak gelir düzeyini artırmak, bireylerin yaşam doyumunu ve dolayısıyla mutluluğunu artırmak için yeterli değildir. Mutluluk, ekonomik gelişmeyle yakından bağlantılıdır. Ekonomik kalkınmanın gerçekleşebilmesi için gelir artışının yanı sıra sosyal, kültürel ve politik alanlarda da gelişme sağlanmalıdır. Bununla birlikte, gelir artışının ve ekonomik büyümenin ekonomideki önemi vurgulanmaktadır. Bu noktada, amaç sadece geliri artırmak mı yoksa mutluluğu artırmak mı olduğu sorusu bir yaklaşım sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmanın temel amacı, ülkeler arasındaki gelir düzeyleri ile ülke vatandaşlarının mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkiyi araştırmaktır. Bu amaçla İnsani Gelişme Endeksi, Dünya Mutluluk Raporu ve Gayri Safi Milli Mutluluk Endeksi çerçevesinde konu ele alınmıştır. Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Ağı (SDSN) tarafından hazırlanan rapor, önde gelen ekonomi ve ulusal istatistik uzmanlarının analizlerini içermekte ve öznel refah ölçümlerinin ulusal ilerlemeyi nasıl etkili bir şekilde değerlendirebileceğini açıklamaktadır. Birleşmiş Milletler'in Mutluluk ve Refah konulu üst düzey toplantısından önce 2012'de yayınlanan ilk Dünya Mutluluk Raporu, uluslararası alanda bir dönüm noktası niteliği taşıyan ve küresel mutluluk durumunu inceleyen ilk anket olarak uluslararası dikkatleri üzerine çekti. Çalışmada yüksek gelir düzeyine sahip ülkelerin refah ve mutluluk düzeylerinin daha yüksek olduğunu, ancak bu genel örüntüyü takip etmeyen bazı ülkelerin bulunduğunu gözlemlemiştir. 2019 Dünya Mutluluk Raporu, hem bireysel hem de ulusal düzeyde, duygular ve yaşam değerlendirmeleri de dahil olmak üzere tüm refah

*18080656, [Github Repo](#)

ölçütlerinin, çevreleyen sosyal normların ve kurumların kalitesinden güçlü bir şekilde etkilendiğini göstermektedir. Bu faktörler, bireysel düzeyde aile ve dostluk ilişkileri, mahalle ve toplum düzeyinde güven ve empati, aynı zamanda uluslararası ve nesiller arası yaşam kalitesini belirleyen kapsayıcı sosyal normların gücünü ve kalitesini içermektedir. Bu sosyal faktörler köklü ve hazır olduğunda, topluluklar ve milletler daha dirençlidir.

1 Giriş

Mutluluk, insan hayatında önemli bir yer tutar ve dünya genelinde insanların mutluluğu birçok ülke için önemli bir hedef haline gelmiştir. Ancak tüm ülkeler aynı mutluluk seviyesine sahip değiller ve bazı ülkeler daha mutlu ya da daha mutsuz olarak görülmektedir. Bununla birlikte, sadece mutluluğun ölçümüne odaklanmak yeterli değildir. Ülkelerin ekonomik, sosyal, siyasi ve kültürel faktörlerini de değerlendirmek gerekmektedir. Örneğin, ekonomik refah, sağlık, eğitim, adalet, özgürlük ve sosyal bağlar, mutluluğu artırmak için önemli faktörler olarak kabul edilmektedir. Günlük dilde refah, mutluluk ve memnuniyet gibi anlamlara taşısa da, felsefe ve psikoloji gibi teknik bağlamlarda farklı anlamlar içermektedir. Sosyal refah, bir kişinin yaşam kalitesini belirlemede yer alan faktörler veya unsurlar kümesini ifade eder ve nihayetinde, kişinin barışçıl bir varoluştan mahrum bırakılmadan, barışçıl bir varoluş sürdürmesine izin verir. Bu faktörler, ekonomik, sosyal ve kültürel yönleri içermekte olup, hemen hemen aynı şekilde etki gösterirler. Refahın adil bir biçimde sağlanabilmesi için dünyanın her yerindeki insanların hayata kalabilmesi için sosyal koruma altında bulunması gerekmektedir. Bazı ülkelerde, insanlar hayatlarını sürdürebilmeleri için gerekli olan temel ihtiyaçlara sahip değillerdir. Kimi yiyecek bulamazken kimi da sağlık, eğitim gibi temel ihtiyaçlardan yoksun kalmaktadırlar. Uluslararası mutluluk farklılıkları konusu, farklı ülkelerin farklı faktörlerle mutluluk seviyelerini nasıl etkilediğini ve mutluluğu artırmak için neler yapabileceğimizi anlamamıza yardımcı olacaktır.

1.1 Çalışmanın Amacı

Dünya genelindeki ülkelerin mutluluk seviyeleri, gelir düzeyleri, eğitim seviyeleri, sağlık koşulları, sosyal faktörler ve kültürel farklılıklar gibi birçok değişkeni içermektedir. Bu veriler, istatistiksel analiz yöntemleri kullanılarak işlenerek farklı ülkelerin mutluluk seviyelerini etkileyen faktörlerin belirlenmesine yardımcı olabilir. Genel olarak, düşük bir gelir seviyesinin mutsuzluğa yol açacağı veya mutluluğun gelir seviyesi arttıkça aynı oranda artacağı beklentisi çalışmamızın sonucu olarak alınmıştır. Ancak bu görüş doğru değildir. Yüksek gelir grubuna ait ülkelerde bile mutluluk açısından yüksek puanlar alınamamaktadır. İnsani gelişme, yoksulluk, mutluluk ve bireysel refaha ilişkin verilerden hareketle, yoksul ülkeler arasında yapılan karşılaştırmalar sonucunda mutluluğun tamamen yaşam kalitesine bağlı bir olgu olarak değerlendirilemeyeceği sonucuna varabiliriz. Her ülkenin benimsediği refah sistemi farklıdır ve bireyler arasındaki ekonomik, sosyal ve cinsiyet açısından eşitsizliği gidermeyi amaçlayan bu hakların korunması konusunda farklı yaklaşımlar vardır. Bununla birlikte, birçok ülke bu hakların en az bir tanesi için benzer amaçlar taşımaktadır ve bu hakların ayırım

gözetilmeksizin herkes için geçerli olması gerektiği konusunda hemfikirlerdir. Sonuç olarak, ülkelerin mutluluk seviyeleri üzerindeki etkisi incelenirken, yalnızca gelir seviyesi gibi tek bir değişkene odaklanmak yetersizdir. Farklı faktörlerin bir arada değerlendirilmesi gerekmektedir ve her ülkenin kendine özgü koşullarının dikkate alınması önemlidir.

1.2 Literatür

Daha İyi bir Yaşam için, vatandaşların toplumların refahını ölçme konusundaki tartışmalara katılmayı ve tüm yaşamlarımızı şekillendiren politika oluşturma sürecine daha bilinçli ve daha aktif olmalarını sağlamayı amaçlamaktadır. Özellikle 2000'lerden itibaren, refahın sadece gelir ile tanımlanması, bireylerin toplumların ve hatta ülkelerin gerçek refah seviyelerini yansıtmamaktadır. Bu endeks, refahı daha kapsamlı bir şekilde ele alarak, bireylerin mutlu oldukları alanları da hesaba katmaktadır. Ülkeler, bu endeks sayesinde geri kaldıkları alanları belirleyebilir ve bireylerin refahını maksimize edecek politikaları geliştirebilir.

Çalışmaların büyük bir kısmı aileler ve bireyler üzerinde yoğunlaşmakta, kadının rolü ise genellikle görmezden gelinmektedir. Ancak, bu durum her devlet için geçerli değildir. Liberal rejimler, hizmet sunumunu piyasaya bırakarak cinsiyet ilişkilerine kayıtsız kalmaktadır(Wolff, 1992). Bir deneyde, çocuklu çiftlerden oluşan benzersiz bir örneklem kullanılarak, boşanmış bireylerin evlilikten ayrıldıktan sonra ekonomik refahtaki cinsiyet farkını tahmin etmek amaçlanmıştır. Çalışan bireyler, ayrılmadan önce daha az cinsiyet farkı gördüklerini ifade etmişlerdir(Kuhn vd., 2020). Yaşam memnuniyeti ise hanehalkı geliri, yaş, cinsiyet, işgücü durumu ve eğitim durumu gibi faktörlerin bir fonksiyonu olarak gösterilebilir.

Bireylerin mutluluk düzeylerini açıklamada kullanılabilecek faktörler arasında, sağlık durumu, kentsel farklılıklar, bireylerin yaşadıkları döneme göre bakış açıları ve umutları yer almaktadır. Bir ekonomideki bireyler, hayatlarını sürdürmek için yeterli bir gelir elde etmek için emek, sermaye veya servetleriyle üretim sürecine katılmak zorunda kalabilirler. Ancak, sağlık sorunları, sakatlık, yaşlılık veya işsizlik gibi nedenlerle yeterli bir gelir elde etmek mümkün olmayabilir ve bireyler yeterli bir servet birikimi yapamayabilirler. Bu nedenle, devlet, kendi kusurları olmaksızın geçimlerini tamamen ya da kısmen sağlayamayan bireylerin yeterli bir gelire kavuşmalarını sağlayan yeniden dağıtım tedbirlerini almak zorundadır. Ekonomik süreç içerisinde fonksiyonel gelir dağılımı ile ilk olarak ortaya çıkan gelir, brüt gelirdir. Bu amaçla, devlet, gelir eşitsizliğini azaltmak için vergi sistemi ve sosyal güvenlik politikaları gibi tedbirler alır. Böylece, bireylerin yaşam memnuniyeti artar ve mutluluk düzeyleri yükselir(Kahyaoglu, 2008).

Kapitalist ekonomik sistem, yüksek gelir eşitsizliği gibi bazı sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır ve bu sorunlar, zaman zaman insanların muhtaç durumda kalmasına neden olabilmektedir. Bu nedenle, refah devleti, gelir eşitsizliğini azaltmak ve insanlara onurlu bir yaşam sağlamak amacıyla ortaya çıkmıştır. Refah devleti, devletin müdahalesini gerektiren bir yapıya sahiptir ve muhtaç durumda kalan vatandaşlara en azından asgari yaşam standardı sağlamayı ve sosyal adaleti sağlamayı hedefler. Sosyal refah devleti uygulamaları, tüm ülkelerde dar anlamda uygulanmaktadır. Ancak geniş anlamda uygulamalar, daha kapsamlı bir yapı gerektirir ve geniş kaynaklar aktarılması gerekmektedir. Bu nedenle, bu çalışmada

Türkiye'nin refah devleti uygulamalarının kapsamı ve etkinliği incelenmektedir. Mevcut eksikliklerin kaynakları ve planlanan gelişmeler açıklanarak, Türkiye'nin sosyal refah devleti uygulamalarında hangi noktalarda başarılı olduğu ve hangi alanlarda iyileştirme yapılması gerektiği ele alınmaktadır(RAKICI ve YILMAZ, 2011).

2 Veri

bu çalışmada incelediğimiz veri seti kaynağı (worldhappiness.report) sitesinden alınmıştır.Bu belge farklı yaş gruplarının ekonomik refahını nicelendirerek ve başarı düzeylerini ölçerek analiz etmektedir.kamu ve özel kaynaklardan elde edilen gelire dayanmaktadır. Ayrıca, sosyal yardımlar ve bunları finanse etmek için vergiler ve sosyal katkılar gibi faktörler sosyal yardımları etkilemektedir. farklı yaş grupları arasındaki gelir düzeylerini ve eşitsizlikleri de incelemektedir. Ekonomik ve sosyal gelişmenin sağlanması güvenliğin temel politika hedefi olmalıdır. Bu yılki araştırma, 2019 Dünya Mutluluk Raporu'nda yer alan 156 ülkenin mutluluk düzeyini incelerken, her yıl üst düzey birinci düzey küresel gündemi ilerletmeye ve dünyayı refahı içeren sürdürülebilir bir kalkınma gündemine taşımaya odaklanmaktadır.

Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Ağı (SDSN) tarafından hazırlanan rapor, önde gelen ekonomi ve ulusal istatistik uzmanlarının analizlerini içermekte ve öznel refah ölçümlerinin ulusal ilerlemeyi değerlendirmek için etkili bir şekilde nasıl kullanılabileceğini açıklamaktadır. Birleşmiş Milletler'in Mutluluk ve Refah konulu üst düzey toplantısından önce 2012 yılında yayınlanan ilk Dünya Mutluluk Raporu'na göre küresel mutluluğun durumunu inceleyen bir dönüm noktası niteliği taşımaktadır. ülke eğilimlerine, bölgesel göstergelere, cinsiyet ve yaş faktörlerine ve sosyal sermaye yatırımının önemine odaklanarak verileri daha ayrıntılı bir şekilde analiz etmektedir. Ayrıca, rapor en yüksek mutluluk düzeyine sahip olan ülkeleri belirlemektedir.2019 Dünya Mutluluk Raporu önceki raporlar gibi ülkelerin gerçek mutluluk düzeylerini değerlendiren veri eğilimlerini ortaya koymaktadır.

Zaman içinde ve ülkeler arasında yıllık ulusal ortalama puanlardaki değişimin dörtte üçünün açıklandığı altı temel değişken vardır. Bu değişkenler şunlardır: kişi başına düşen reel GSYİH, sağlıklı yaşam beklentisi, yaşam seçimlerini yapma özgürlüğü algısı, yolsuzluktan uzak olma ve cömertlik(Tablo 1).Bu yıl ilk kez Rapor verileri bölgeye göre ayırıyor. Bazıları daha önce bulunandan çok daha büyük olan çarpıcı farklılıklar bulur. Yaşamın erken evrelerinde olumlu bir bakış açısı doğal olarak arzu edilir, ancak aynı zamanda yetişkinlik döneminde daha fazla mutluluğun temelini oluşturur. Hem sosyal hem de ekonomik olarak katkıda bulunarak bağımsız üretken ve mutlu yetişkinler olmak için büyürler.

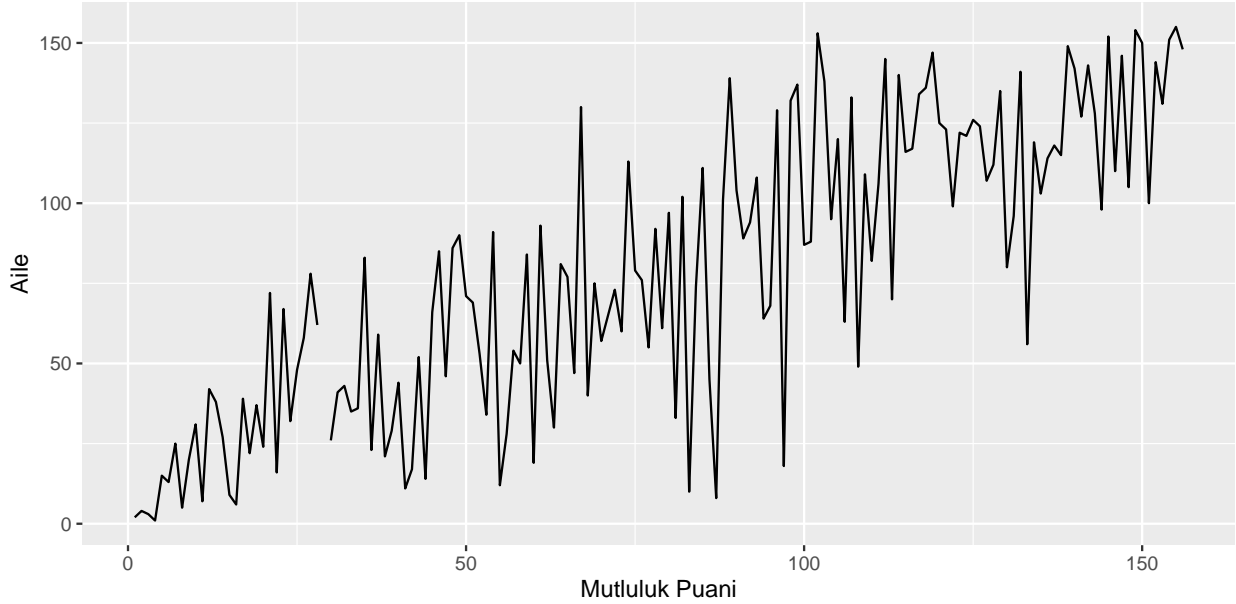
2019 Dünya Mutluluk Raporu, hem bireysel hem de ulusal düzeyde çevreleyen sosyal normların ve kurumların kalitesiyle birlikte duyguları ve yaşam değerlendirmelerini içeren tüm refah ölçütlerinin güçlü bir şekilde etkilendiğini ortaya koymaktadır. Bunlar, bireysel düzeyde aile ve dostlukları, mahalle ve topluluk düzeyinde güven ve empatinin varlığını ve uluslar ve nesiller içinde ve arasında yaşam kalitesini belirleyen kapsayıcı sosyal normların gücü ve kalitesini içerir. Bu sosyal faktörler köklü ve sağlam olduğunda toplumlar ve ülkeler daha dayanıklı hale gelmektedir.

Tablo 1: Özet İstatistikler

	Ortalama	Std.Sap	Min	Medyan	Mak
corruption	74.50	42.87	1.00	74.50	148.00
freedom	78.00	44.89	1.00	78.00	155.00
generosity	78.00	44.89	1.00	78.00	155.00
healthy_life_expectancy	75.50	43.45	1.00	75.50	150.00
ladder	78.50	45.18	1.00	78.50	156.00
log_of_gdp_per_capita	76.50	44.02	1.00	76.50	152.00
negative_affect	78.00	44.89	1.00	78.00	155.00
positive_affect	78.00	44.89	1.00	78.00	155.00
sd_of_ladder	78.50	45.18	1.00	78.50	156.00
social_support	78.00	44.89	1.00	78.00	155.00

3 Yöntem ve Veri Analizi

Tüm dünyadaki araştırmacılar tarafından yapılan çalışmalara göre, ailelerin mutluluk üzerindeki etkisi konusunda destek unsurunun önemli bir faktör olduğu tespit edilmiştir. Bu destek iki yönlü bir ilişkiyi kapsamaktadır. Bir araştırmaya göre, ebeveynlerin yaklaşık yüzde 70'i duygusal destek için çocuklarına bağımlıdır.

Şekil 1: Mutluluk ve Aile Arasındaki İlişki

Araştırmalar, birinin kendisine destek verildiğini hissetmenin, stres, depresif semptomlar ve düşük özgüven gibi olumsuz etkilere karşı koruyucu bir faktör olduğunu göstermektedir. Kardeş ilişkileri, duygusal esenlik için özellikle önemlidir. Bir ankette, katılımcıların yüzde 60'ından fazlası kardeşlerinin en iyi arkadaşları olduğunu söyledi. Evrimsel biyologlar,

bu durumun genetik paylaşıma dayanabileceğini, bu yüzden insanların yakınlık hissine yatkın olduğunu ve buna olumlu bir tepki verdiklerini söylemektedirler(Boyles, 2008). Ancak, geçmişe bağlı olarak, ailenin mutluluğa katkısında bazı farklılıklar gözlenebilir. Grafiğe bakıldığında, aile bağlarının güçlü olduğu ülkelerin genellikle en yüksek mutluluk skorlarına sahip olduğu görülmektedir(Şekil 1).

4 Sonuç

Gelir artışının ekonomik gelişme ve kalkınmanın belirleyici faktörü olarak uzun yıllar boyunca kabul edilmesine rağmen, davranışsal iktisat alanındaki gelişmeler ve bu konunun gerçekten önemli olup olmadığını anlamak için yapılan çalışmalar, gelirin geleneksel tanımından uzaklaşmış ve insanlık gelişimi, refah düzeyinin artırılması ve nihayetinde mutluluğa ulaşmak için gereken bir bileşen olmaktan çıkmıştır. Gelirin doğası ve mutluluğa etkisi konusundaki çalışmalar, sosyal bilimciler için bir yol gösterici olarak umut verici sonuçlar sunmaktadır. Örneğin, bir toplumda tedavisi zor hastalıklara yakalanan bireylerin sayısı arttıkça, GSYİH sağlık hizmetleri üretimini artıracağından yükselecektir; ancak toplumun genel refahı kötüleşecektir. Yaşam beklentisi ve gerçekleşen refah skorlarının adil bir şekilde dağılıp dağılmadığını gözlemleyerek oluşturulan bir ölçüm olan bu çalışmalar, eşitsizlik yüzdesi olarak ifade edilen sonuçları sunmaktadır. Çıktı eşitsizliği ölçütü, ortalama yaşam doyumu ve ortalama gerçekleşmiş refah ile eşitsizlik düzeltilmiş yaşam doyumu ve eşitsizlik düzeltilmiş refah arasındaki farkın yüzdesi olarak ifade edilmektedir. Mutluluğun doğasını anlamak için yapılan çalışmalar sonucunda, uluslararası ekonomik kuruluşlar tarafından bazı ölçüm yöntemleri geliştirilmiştir ve bu ölçümler sonucunda en yüksek gelire sahip olan ülkeler her zaman en mutlu ülkeler olarak sınıflandırılmamaktadır. Bu bağlamda denilebilir ki mutluluğun üzerinde anlaşmaya varılmış genel geçer bir tanımı ve yaklaşımı yoktur.

5 Kaynakça

- Boyles, S. (2008). For Happiness, Seek Family, Not Fortune. *CSB News*.
- Kahyaoglu, O. (2008). *Yaşam memnuniyeti ve yaşam memnuniyetini etkileyen değişkenler ile ekonometrik uygulama: Türkiye örneği*. (Yayımlanmamış doktora tezi). DEÜ Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
- Kuhn, M., Schularick, M. ve Steins, U. I. (2020). Income and wealth inequality in America, 1949–2016. *Journal of Political Economy*, 128(9), 3469-3519.
- RAKICI, C. ve YILMAZ, T. Z. (2011). Refah Devleti Kavramı ve Türkiye’de Refah Devleti Uygulamaları. *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar*, (559), 5-5.
- Wolff, E. N. (1992). Changing inequality of wealth. *The American Economic Review*, 82(2), 552-558.